

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การศึกษาวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

๑. การค้นคว้า

ในส่วนที่เกี่ยวกับทฤษฎี และแนวความคิดทางการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการ กำหนดขอบเขตของปัญหา โดยลักษณะของการ ค้นคว้าวิจัยจะเป็นไปทั้งทางด้านการค้นคว้าจากเอกสารและการ วิจัยภาคสนาม ๒ อย่าง ประกอบกัน

๒. การวิจัย

ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลการศึกษา "องค์การที่ให้บริการครอบครัวและ ผู้มาขอรับบริการ : การศึกษาการให้บริการทางสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย" ใช้วิธี Field work research รวบรวมข้อมูลโดยตรงจาก

ก. การสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถามจากผู้มาขอรับบริการ

ข. การสังเกตการณ์ (Observation)

ค. การเยี่ยมบ้าน (Home - visit)

๓. วิธีเลือกตัวอย่าง

ในการ เลือกตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ เป็น ๒ ขั้นตอนด้วยกันคือ

ก. การเลือกองค์กร

ในการ เลือกองค์กร ผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจองค์กรที่ให้บริการ สังคมสงเคราะห์เฉพาะรายแก่ครอบครัวด้วยตนเอง และการศึกษาจากเอกสารทำเนียบ

องค์การสมาชิกของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย พบว่า องค์การที่ให้บริการสังคมสงเคราะห์เฉพาะรายแก่ครอบครัว มีทั้งองค์การที่ดำเนินการโดยรัฐ และองค์การเอกชน มีทั้งสิ้น ๔ องค์การด้วยกัน คือ

๑. องค์การของรัฐ คือ หน่วยสงเคราะห์ครอบครัว กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยสงเคราะห์ครอบครัว สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร

๒. องค์การเอกชน คือ หน่วยสวัสดิการครอบครัวและเด็ก สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และ โฮลต์สทัทย์มูลนิธิ

เพื่อที่จะให้การศึกษาในครั้งนี้ได้รับข้อมูลที่ เป็นตัวแทนของประชากรส่วนใหญ่ ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาและ เก็บรวบรวมข้อมูลจากทั้ง ๔ องค์การ ดังกล่าวแล้ว

ข. การ เลือกตัวบุคคล

เมื่อผู้ศึกษาเลือกองค์การที่จะทำการศึกษาได้เรียบร้อยแล้ว จึงได้เลือกตัวบุคคลที่จะศึกษา โดยการสุ่มตัวอย่าง (random sampling) จากผู้มาขอรับบริการจากแต่ละองค์การ ด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามและการศึกษากรณี (case study) เป็นเครื่องมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูล

๔. วิธีการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

ก. แบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเป็น ๒ ชุดคือ

๑. สำหรับสอบถามผู้มาขอรับบริการในองค์การที่ให้บริการ ครอบครัว ประกอบด้วยคำถามที่มีคำตอบให้เลือก (closed end) แต่ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นด้วยในท้ายคำถาม และคำถามที่เปิดให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้โดยเสรีรวมทั้งสิ้น ๔๑ ข้อ

๒. สำหรับสอบถามนักสังคมสงเคราะห์ที่ให้บริการ ลักษณะของคำถามเป็นไปในทำนองเดียวกันกับข้อ ๑ รวมทั้งสิ้น ๔๐ ข้อ

ข. การศึกษากรณี (case study) เพื่อที่จะให้ได้รับข้อเท็จจริงตามที่ต้องการจะศึกษา จึงได้ศึกษากรณีผู้มาขอรับบริการ โดยการ เยี่ยมบ้าน (home-visit) และการสังเกตการณ์เกี่ยวกับตัวผู้ขอรับบริการ ไปพร้อม ๆ กันด้วย

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบ (pre-test) กับผู้มาขอรับบริการและนักสังคมสงเคราะห์ในคลินิกสุขภาพจิต ซึ่งเป็นองค์การหนึ่งที่ให้บริการครอบครัว ในระหว่างวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ จนถึงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๒๑ จึงได้นำแบบสอบถามที่ได้ทดสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขขอบกรอบ และนำออกไปสัมภาษณ์ผู้มาขอรับบริการ ด้วยตัวเอง และยังได้ออกเยี่ยมบ้านด้วย โดยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น ๓ เดือน ๒๐ วัน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๒๑ ถึงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๒ ข้อมูลที่ได้รวบรวมได้ทั้งสิ้น ๒๑๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖๔ ของข้อมูลทั้งหมด จาก ๔ องค์การ ดังนี้คือ

๑. หน่วยสงเคราะห์ครอบครัว กรมประชาสงเคราะห์ จำนวน ๔๕ ราย จากผู้มาขอรับบริการในเขตกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น ๕๓๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘.๔๘
๒. หน่วยสงเคราะห์ครอบครัว กองสังคมสงเคราะห์ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๕๓ ราย จากผู้มาขอรับบริการทั้งสิ้น ๓๐๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑๕
๓. หน่วยสวัสดิการครอบครัวและเด็ก สภาสังคมสงเคราะห์ จำนวน ๖๕ ราย จากผู้มาขอรับบริการทั้งสิ้น ๔๑๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗๐
๔. โสภทศหทัยมูลนิธิ ประเทศไทย จำนวน ๕๔ ราย จากผู้ขอรับบริการทั้งสิ้น ๒๒๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕๘

ส่วนแบบสอบถามที่ใช้สอบถามนักสังคมสงเคราะห์ ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้นักสังคมสงเคราะห์ในองค์การที่ให้บริการ ครอบครัวทั้ง ๔ องค์การ เป็นผู้กรอกแบบสอบถามด้วยตัวนักสังคมสงเคราะห์เอง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ๒๓๓ ราย

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้คือ

ก. สร้างตารางแจกแจงความถี่ หรือยอดในแต่ละข้อเพื่อเสนอ

ข้อมูลพื้นฐาน

ข. ใช้ χ^2 (Chi - Square) เพื่อพิสูจน์สมมุติฐาน โดยใช้สูตร

$$\chi^2 = \sum \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย